

- **Výsledky mise WANO**
- **Letní univerzita**
- **Příloha Zpravodaj +**
- **Nadace ČEZ**
- **Čas Vánoc, čas zvonů...**

SKUPINA ČEZ

Obsah

- str. 3 ☐ **Editorial**
 ☐ **Nový ředitel EDU**
 ☐ **Nový vedoucí útvaru vnější a vnitřní vztahy**
- str. 4 ☐ **Mobilní dieselgenerátory**
 ☐ **Letní univerzita**
- str. 5 ☐ **Výsledky mise WANO v EDU**
- str. 6 ☐ **Cestujeme na východ - Čína**
- str. 7 ☐ **Policisté z EDU zasahovali
ve Žďáru nad Sázavou**
- str. 8 ☐ **Nadace ČEZ podpořila region 20 miliony Kč**
 Rozhovor s Janou Štefánkovou
- str. I-IV ☐ **Příloha: Zpravodaj +**
- str. 9 ☐ **Odunec aneb Hobby pana starosty**
- str. 10-11 ☐ **Čas vánoc, čas zvonů...**
 O zvonařské dílně Dytrchů v Brodku u Přerova
- str. 12 ☐ **Starý zámek v Jevišovicích**
- str. 13 ☐ **Soutěžení pro školáky**
 z dílny brněnského vydavatelství KIRA
- str. 14 ☐ **Výtvarný koutek Arnošta Pacoly**
 Zrcadlové projekty Dalibora Chatrného
 ☐ **Pro volnou chvíli**
- str. 15 ☐ **Nabídka výrobků a služeb podnikatelů**
 v okolí Jaderné elektrárny Dukovany
- str. 16 ☐ **Program ČEZ Garant**

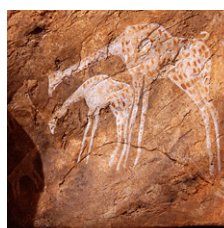
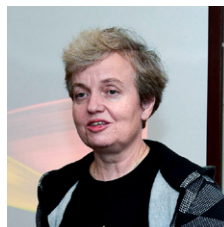
Zpravodaj EDU

Vydává ČEZ, a. s., Jaderná elektrárna Dukovany.
 Registrační číslo: MK ČR E 11631.
 Pro Jadernou elektrárnu Dukovany připravuje
 PhDr. Jan Sucharda - JAS, Sokolská 368
 675 55 Hrotovice, telefon: 568 860 168

Titulní strana: Posluchači Letní univerzity při exkurzi v provozu
 elektrárny na snímku Jana Suchardy

ZPRAVODAJ ČÍSLO 4/2014

Toto číslo vyšlo 5. prosince 2014

**Setkání bývalých zaměstnanců JE Dukovany
 se uskuteční na jaře roku 2015 u příležitosti
 30. výročí zahájení provozu EDU.
 Těšíme se na setkání.**

Vedení JE Dukovany

E-mail: jas@jas-hrotovice.com

nebo: zpravodajedu@cez.cz

Náklad 40 000 výtisků. ZDARMA.

Zpravodaj EDU v on-line podobě je na adrese:

www.zpravodajedu.cz

www.aktivnizona.cz

Milí čtenáři,

dostává se vám do rukou letošní 4. číslo Zpravodaje Jaderné elektrárny Dukovany, které uzavírá již 21. ročník. Ano, je tak, již více než po dvě desetiletí přichází Zpravodaj do vašich domovů, aby vám přinášel informace o dění „za plotem“ jaderné elektrárny.

V uplynulém čtvrtletí v elektrárně pokračovala realizace důležitých investičních akcí, směřujících k dalšímu posílení bezpečnosti provozu a odolnosti elektrárny vůči těm nej...nej...nejnepříznivějším (a v našich oblastech velmi nepravděpodobným) přírodním vlivům, jako je například silné zemětřesení apod. V měsíci září byla provedena pravidelná odstávka s výměnou paliva na 1. reaktorovém bloku a v současnosti probíhá letošní poslední odstávka na bloku čtvrtém. Ve druhém týdnu října proběhla v elektrárně významná mise provozovatelů jaderných elektráren Follow-up WANO Peer Review, která konstatovala, že elektrárna je provozována dobře. V době tisku tohoto čísla probíhala v elektrárně další mezinárodní mise SALTO Peer Review, zaměřená zejména na bezpečnostní aspekty dlouhodobého provozu (tzv. LTO - Long Term Operation, dlouhodobý provoz). O jejím výsledku vás budeme informovat v prvním čísle nového ročníku.

Jak se stalo již tradicí, přinášíme vám i informace o zajímavých událostech a místech v okolí elektrárny, o projektech podpořených Nadací ČEZ, o lidech, žijících v našem regionu. A pro ty, kteří rádi soutěží, je tu opět nabídka kvízů pro školáky i dospělé z dílny brněnského vydavatelství KIRA. Těšíme se na vaše odpovědi. Vždycky nám udělá velkou radost, pokud připojíte svůj názor na Zpravodaj. Přejeme vám krásné a pokojné Vánoce a úspěšné vkročení do roku 2015.

Redakce

Elektrárna Dukovany bude mít s novým rokem nového ředitele

Novým ředitelem Jaderné elektrárny Dukovany se od 1. ledna 2015 stane **Miloš Štěpanovský**, dosavadní ředitel Jaderné elektrárny Temelín. Ve funkci nahradí Jaroslava Jakuba, který přechází na místo projektového manažera divize Výroba.

Miloš Štěpanovský se do Dukovan vrací přesně po deseti letech, kde již v letech 2004-2005 zastával funkci ředitele elektrárny a dobře jí zná.

„Jaroslavu Jakubovi patří velký dík za úspěšné provozování elektrárny, která pod jeho vedením dosahuje nejlepších provozních i ekonomických výsledků ve své historii a řadí se mezi nejlépe provozované elektrárny ve světě. Během svého působení dokázal elektrárnu vést tak, že Jaderná elektrárna Dukovany vyrábí nejvíce elektrické energie v České republice za rok. Velký kus náročné práce se pod jeho vedením povedlo zvládnout i na jednom z nejvýznamnějších projektů Skupiny ČEZ, kterým je zajištění licence pro další provoz elektrárny. Očekávám, že využijí jeho dobré výsledky a zkušenosti k dalšímu působení ve Skupině ČEZ“, uvedl ke změnám v čele jaderných elektráren Ladislav Štěpánek, člen představenstva a ředitel divize Výroba společnosti ČEZ.

Petr Spilka

Nový vedoucí útvaru vnitřní a vnější vztahy

Dnem 1. prosince 2014 převzal funkci **vedoucí útvaru vnitřní a vnější vztahy EDU** tiskový mluvčí JE Dukovany **Jiří Bezděk**. V roce 1997 vystudoval Fakultu energetiky a informatiky na VUT v Brně. Jeho prvním zaměstnavatelem byly Teplárny Brno, a. s., později pracoval ve společnosti Jihomoravská plynárenská, a. s., kde zastával pozici vedoucího oddělení komunikace. Dále byl například mluvčím společnosti, stálým členem havarijního štábu distribuční části RWE v ČR. Je ženatý, má dva syny, bydlí v Brně.

Redakce

Největší koncentrace velkých dieselgenerátorů je v Dukovanech

Další etapa z odolňování elektrárny

Ve čtvrtek 30. října do JE Dukovany dorazily poslední čtyři mobilní dieselgenerátory.

Elektrárna tak má k dispozici celkem 18 dieselgenerátorů (kromě několika menších elektrocentrál) o celkovém společném výkonu **41,4 MW**.

Vedle 12 kusů dosavadních pevných dieselgenerátorových stanic z roku 1985 (3 pro každý výrobní blok o výkonu 2,8 MW) a dvou prakticky nezničitelných tzv. AAC dieselgenerátorů (každý o výkonu 3,2 MW) má nyní ještě čtyři mobilní dieselgenerátory. Každý je o výkonu 350 kW, umístěný na podvozku,

doplňný o 1,3 km elektrických kabelů na jiném nezávislém podvozku.

Tato výbava byla v JE Dukovany pořízena v důsledku zvyšování bezpečnosti elektrárny po událostech v japonské Fukušimě, kde v roce 2011, po zemětřesení 9. stupně Richterovy škály, zničila vlna tsunami elektrické napájení japonské elektrárny.

Pod chladicími věžemi elektrárny čekají dieselgenerátory i kabelové vozy na své konečné rozmístění.

Petr Spilka □

Pod chladicími věžemi elektrárny čekají dieselgenerátory i kabelové vozy na své konečné rozmístění

Letní univerzita v EDU

V září se na elektrárně uskutečnil další ročník Letní univerzity, kterého se zúčastnilo **5 studentek a 27 studentů**. Zastupovali zde přední vysoké školy z Brna, Prahy, Ostravy, Plzně a dokonce i ze sousedního Slovenska.

Během nabitých dvou týdnů poznávali jadernou elektrárnu jak po teoretické, tak i po praktické stránce. Přednášeli jim samotní zaměstnanci elektrárny, ale i výcvikový inženýři ze Školícího střediska Skupiny ČEZ v Brně, ale také předsedkyně SÚJB Dana Drábová. Studenti sami na vlastní kůži zjistili, jak vypadá běžný provoz elektrárny. Mimo to okusili i provoz za odstávky, která v elektrárně začala 6. září. Do celého programu Letní univerzity bylo zapojeno více jak padesát zaměstnanců Skupiny ČEZ. Ti měli za cíl studentům předat maximum informací a zkušeností, které by v budoucnu mohli zúročit. Vždyť některý z účastníků stáže může klidně za pár let být jejich kolegou.

A jak hodnotí průběh samotné univerzity studenti?

Martin Hanzlík z Hluboček:

„Loni se letní univerzity zúčastnili někteří mí spolužáci a účast mi doporučili. Nastupuji

letos na energetiku, tak pro mě LU byla jasná volba. Nejvíce se mi líbila praktická část.“

Luděk Smola ze Sudoměře:

„Stáž určitě splnila moje očekávání a vše, co jsem si předsevzal a co jsem si od ní slíbil, se mi splnilo. Tedy komplexnější pohled na elektrárnu. Hlavně jsem poznal fajn lidi.“

Jana Šumpelová z Jaroměřic nad Rokytnou:

„Letní univerzita se mi moc líbila. Zajímaly mne hlavně ty složitější přednášky, jako

například reaktorová fyzika. Když si člověk něco přečte sám, tak mu to nic neřekne, ale tady ty přednášky byly velmi zajímavé a měly hlavu a patu.“

Josef Hausner z Tršic:

„Zážitek pro mne určitě bylo zažít a hlavně slyšet ohlušující start turbíny v přečerpávací vodní elektrárně Dalešice.“

Petra Lázníčková □

Strategický nábor Skupiny ČEZ

Jaderná elektrárna Dukovany je podle mezinárodních expertů dobře provozovaná

Ve dnech 13.–17. října prověřovalo osm odborníků ze čtyř zemí elektrárnu Dukovany. Odborníci, kteří byli vysláni Světovým sdružením provozovatelů jaderných elektráren (WANO) potvrdili, že je elektrárna kvalitně provozovaná. Podle expertů elektrárna dobře pracovala s návrhy, které jí doporučili při poslední návštěvě v září 2012.

Během týdenní prověrky porovnávali odborníci ze Slovenska, Ruska, Maďarska a Bulharska současný stav elektrárny se stavem v roce 2012. Přitom elektrárnu srovnávali s nejlepší světovou praxí. Při těchto misích dochází k výměně informací a důležitých zkušeností pro neustálé zlepšování provozování jaderných elektráren. Celkově v Dukovanech posuzovali zahraniční odborníci jedenáct oblastí. Byly mezi nimi například provoz, údržba, radiační nebo požární ochrana. Jedním z příkladů proměny doporučení v praxi je například posílení komunikačních prostředků v krytech JE Dukovany (satelitní, mobilní, polní telefony, radiostanice), doplnění ženíjní technikou (vyprošťovací nářadí, čerpadla, osvětlovací technika) a další.

„Ve všech kontrolovaných oblastech jsme zjistili určitý pokrok. Některá doporučení jsou plně vyřešena, některá jsou v uspokojivém procesu řešení,“ uvedl šéf zahraničního týmu Ján Naňo, který v jaderné energetice pracuje už 35 let. **„Mise byla dobře připravena, elektrárna opět obstála, vybízím tedy jen k dalšímu pokračování v dobrém provozování**

Viacheslav Shvarov (vpravo) s Radkem Fukasem při kontrole na strojovně

Foto Jan Sucharda

a vylepšování stávajících postupů,“ doplňuje Naňo.

„Rád vyjadřuji uspokojení nad průběhem mise a jejími výsledky. Budeme nadále poctivě pracovat a neusneme na vavřínech,“ říká ředitel JE Dukovany Jaroslav Jakub.

Zahraniční experty budou teď jaderné elektrárny hostit mnohem častěji. Je to jedno z opatření, které organizace WANO zavedla po událostech v japonské Fukušimě. V Jaderné elektrárně Dukovany se již nyní připravují na další prověrku v roce 2016.

Jana Štefánková □

Oleg Dorodnov (vpravo) s Františkem Prokopem na 1. blokové dozorň

Vedoucí mise Ján Naňo předává řediteli elektrárny závěrečný protokol

Cestujeme na Východ: Čína

V období 11.- 26. září 2014 jsem měl tu čest vést mezinárodní tým WANO Peer Review na JE Tianwan, v provincii Jiangsu, v Číně. Elektrárna patří korporaci Jiangsu Nuclear Power Corporation, (JNPC) a nachází se v blízkosti několikamilionového města Lianyungang, které leží stejně jako elektrárna na pobřeží Žlutého moře. V lokalitě JE Tianwan jsou v provozu dva reaktorové bloky ruského typu VVER-1000/428 s turbínami -1000-60/3000 a generátory TBB-1000. Další dva bloky 3. a 4. jsou v pokročilém stádiu výstavby a současně se tu již připravuje plocha a inženýrské sítě pro další čtyři reaktorové bloky.

Lokalita JE Tianwan je nepředstavitelně velká co do plochy i co do okolního panoramatu hor. Celé hory kamene z okolních kopců zde byly zpracovány a použity na výstavbu nových reaktorových bloků. Hraniční skály, které ještě zbyly, jsou ošetřeny betonovými výztuhami a tvoří impozantní pozadí

k této jaderné elektrárně. Až vás zamrazí při pohledu, co všechno člověk dokáže, když mění svět k obrazu svému.

O kontrolních misích WANO Peer Review na jaderných elektrárnách jsme již několikrát psali, a proto zde nebudu popisovat, jak ovlivňuje tento nejdůležitější mezinárodní program život elektrárny. Nicméně od 1. ledna 2014 WANO začalo s novým přístupem, který byl upraven po událostech ve Fukušimě v r. 2011, a kladě důraz na používání nových standardů výkonnostních cílů a kritérií 2013, speciálně hodnotí kulturu jaderné bezpečnosti a zvyšuje kvalitu celého revizního procesu. Všechna regionální centra WANO přecházejí na tento nový systém hodnocení.

Co se týká našeho týmu a práce v Číně, jednalo se o jeden z největších Peer Review na světě, který zahrnoval 40 expertů z 12 zemí světa. Byla zde zastoupena všechna regionální centra v Paříži, Tokiu, Atlantě

i Moskvě a experti byli ze zemí Argentina, Arménie, Bulharsko, Čína, Česká republika, Finsko, Francie, Maďarsko, Rusko, Slovensko, Ukrajina a USA. Bylo velmi náročné řídit takto rozmanitý tým a především udržet dobrou komunikaci v tomto komplikovaném prostředí. Myslím, že se to nakonec skvěle podařilo, což dokládá i pochvala týmu jak z řad vedení WANO, tak i od prověřované elektrárny Tianwan. Nemalou zásluhu na tom měli i dva zkušení koordinátoři z moskevského centra, a to dukovanský „rodák“ Ladislav Dubský a moskevský „matador“ Anatoly Zinčenko. Přestože bylo nálezů poměrně dost a oblastí pro zlepšení zhruba 27, čínská strana vítala tyto výsledky, dá se se říci „s povděkem“. Nebylo mnoho oblastí, se kterými nesouhlasili. Důvodem pro to byla skutečnost, že Čína se potýká s nedostatkem zkušených pracovníků a jakékoliv pozitivní kritiky vítá jako příležitosti ke zlepšení. Jev, se kterým se v našich končinách často nesetkáme.

Na závěr bych chtěl vyjádřit přesvědčení, že o čínské jaderné energetice v budoucnu ještě uslyšíme. Nasazení a zdroje, se kterými pracují naši kolegové v této části zeměkoule, je udivující. Je zde všude zjevná snaha být co nejlepší a zásadním způsobem změnit stávající kvalitu. V mnoha oblastech toho již dosáhli a v dalších jsou na dobré cestě. Možná, že další bloky v Dukovanech již budou stavět oni.

Moje osobní dojmy z Číny jsou pozitivní.

Měli jsme sice poměrně málo času na mimopracovní aktivity, ale přesto jsme viděli, že život na ulicích, tržištích i místech oddychu plyne velmi pokojně, bez nadměrného stresu a životní úroveň lidí prokazatelně stoupá. V mnohých oblastech je však Čína pro Středoevropana stále ještě velká exotika. Nepředstavitelný ruch na silnicích v podobě kol, mopedů, motorek, všelijakých „rikší“ a vozíků a samozřejmě také aut. Všechny možné značky a často „Made in China“. Stále se divím tomu, že se ten zmatek na silnicích neprojevuje v množství havárií a nehod, jež jsem za celou dobu prakticky neviděl.

Jednu sobotu jsme měli volno, a tak jsme se podívali na místní pláž u moře. Nikdy jsem neviděl tolik svateb pohromadě. Protože bylo hezké počasí, mladé páry se fotily a pózovaly ve svatebních šatech a pobíhaly naboso v cákajících vlnách. Nakonec jsme se dozvěděli, že toto focení je pouhou přípravou pro opravdovou svatbu, která bude (možná) až za půl roku. Mnoho věcí je pro nás trochu směšných, nepochopitelných

a někdy až absurdních. Ale to je právě ta exotika, vyplývající ze zásadních kulturních rozdílů. Co se týká jídla, tak to bylo výborné a tak neuvěřitelně rozmanité, že by to bylo téma na celý článek. Musí se však jíst hůlkami (chop-sticks), což může některým lidem činit trochu problémy. Ale k tomuto

tématu snad až jindy. Závěrem bych si přál, aby část toho entuziazmu a rozvoje, který vidíte v Číně, se nějak přeneslo i do naší společnosti.

Zbyněk Grunda
zástupce WANO na lokalitě Dukovany

Policisté z EDU zasahovali ve Žďáru nad Sázavou

Nejen obyvatelé Vysočiny, ale zřejmě celou Českou republiku, zasáhla v úterý 14. října smutná zpráva o tragédii ve Žďáru nad Sázavou. Kvůli psychicky nemocné ženě vyhasl život mladého chlapce, jedna dívka byla těžce, další lehce zraněna a mnoho dalších studentů i jejich rodičů na tento den jen tak snadno nezapomene. K případu, kdy žena zaútočila na nevinné studenty, byla přivolána i Zásahová jednotka z Jaderné elektrárny Dukovany, která profesionálním zásahem mladou útočnici zneškodnila a přispěla k rychlému vyřešení nebezpečné situace. „Úkolem naší zásahové jednotky je především ochrana Jaderné elektrárny Dukovany před mimořádnými událostmi, ale pokud je naše pomoc potřeba i jinde, zasahujeme dle našich možností kdekoli i mimo elektrárnu. Vzhledem k situaci, která nemá v dějinách České republiky obdoby, jak k náročnosti, tak k nebezpečnosti zákroku, patří poděkování zasahujícím policistům i všem členům jednotky, kteří se profesionálně připravují na mimořádné a náročné úkoly, které si vyžaduje bezpečnostní situace v Jaderné elektrárně Dukovany i mimo její areál. Jednalo se o velmi náročnou situaci, kterou policisté naší jednotky zvládli na vynikající úrovni,“ hodnotí zásah vedoucí jednotky pro ochranu JE Dukovany, mjr. Bc. Michal Čeklovský.

Zdeňka Ošmerová

Nadace ČEZ podpořila region částkou přes 20 milionů Kč

Rozhovor s regionální zástupkyní Nadace ČEZ Janou Štefánkovou.

Nadace ČEZ existuje už třináct let a má široký záběr. Můžete čtenářům Zpravodaje ten „záběr“ trochu konkretizovat?

Projektů, skrze které Nadace ČEZ podporuje regiony v České republice, je skutečně mnoho, a jsou rozmanité. Zkusím shrnout jen podporu v okolí elektrárny, tedy v krajích Vysočina a Jihomoravském. Stavíme bezpečná **oranžová hřiště** ve městech a obcích ČR, dětská i víceúčelová. „U nás“ už stojí **takových hřišť 53, v letošním roce byla postavena hřiště v Dolních Kounicích, Velkém Meziříčí, Vyškově a Kladerubech**. Myslíme ale i na děti a dospělé, kteří se pohybují jen s dopomocí. Pro jejich bezpečný pohyb pomáháme měnit budovy škol na bezbariérové prostřednictvím tzv. **oranžových schodů**, které vlastně schody nahrazují. Takto mohli vybudovat výtah pro hendikepované žáčky **v Ivančicích a Kyjově, schodolezy nakoupili do škol v Třebíči a Křižanově. V Dušejově a Šlapanově** využívají schodišťovou plošinu. A ve školství můžeme zůstat, další projekt „**oranžové učebny**“ pomáhá školám zkvalitňovat výuku technických a přírodovědných předmětů na základních, středních a vyšších odborných školách. **Kvalitně vybavených škol v našem okolí je díky tomuto projektu 53.**

Nadační tabulkou je v našem regionu označeno také několik stromových alejí...

Sázení nové hrušňové aleje ve Vedrovicích

Ano, projekt „**Stromy**“ je mladší a díky němu je za čtyři roky vysázených 88 stromořadí s více než deseti tisíci stromy a keři. V letošním roce jsme sázeli ve **Vedrovicích, Hrotovicích a Ivančicích**. Mohu se pyšnit jednou vlastní hrušní a švestkou. Jsou to moc milé akce, do kterých se zapojují celé rodiny, které pak stromky opečovávají a při procházkách kontrolují jejich správný růst.

Během léta bylo na řadě míst vidět kolo, co „nikam nedojede“...

Naše nadační **oranžové kolo** vypadá skutečně hodně staticky, ale virtuálně „dojede“ dost daleko. Mechanickou energii všech, kteří šlápnou do pedálů, převádíme na finanční pomoc neziskovým organizacím. Prakticky kolik metrů, případně kilometrů našlapete během minuty, tolik se přičte na „konto“ jedné z vybraných organizací. **Jenom během letních měsíců bylo v Jihomoravském kraji a Kraji Vysočina na oranžovém kole pro potřebné „vyšlapáno“ půl miliónu korun.**

To jsou všechny druhy projektů?

Ne ne, ještě je tu takřikajíc „všeobíhající“ grantový program „**Podpora regionů**“, který přispívá ke zkvalitnění života v obcích a městech. Reaguje na aktuální potřeby jednotlivých obcí, měst, spolků, organizací. Najdeme v nich různorodé projekty od nákupu nových stejnokrojů hasičů, přes opravu obecní kapličky až po vybavení mateřské školy novým nábytkem. **V letošním roce bylo podpořeno na 65 projektů v částce přesahující 10 miliónů korun.** A abych nezapomněla, je tu ještě náš „nejmladší“ projekt, kterým je **osvětlení přechodů**. Pro-

Bára Hrzánová a Vladimír Černý, starosta Rouchovan, na oranžovém kole při Folkových prázdninách v Náměšti nad Oslavou

jekt, ve kterém spolupracujeme s Policií ČR a organizací BESIP. Ty vybírají nebezpečné přechody, které pomáháme osvětlovat. Tento projekt je také jedinečný tím, že je propojen s naší podnikatelskou činností, tedy dodávkou elektrického proudu. Nové přechody se letos rozsvítily v **Hrotovicích, Zbraslavi, Ráječku, Brně, Hodoníně a Ivančicích.**

A než se rozloučíme, poslední otázka: Jaká celková částka byla letos Nadací ČEZ věnovaná na projekty ve vaší působnosti, tj. v krajích Vysočina a Jihomoravském v roce 2014?

Celkem to bylo v letošním roce na korunu přesně: 20 011 454 Kč.

Děkuji za rozhovor a nezbývá mi, než vyslovit přání, aby stejně štědrě Nadace ČEZ přispívala na potřebné i v příštím roce a letech dalších.

Ptal se **Jan Sucharda** □

Veškeré potřebné informace o všech grantových řízeních Nadace ČEZ naleznete na webových stránkách www.nadacecez.cz.

Kontaktní osobou pro region Vysočina a jižní Moravu je **Mgr. Jana Štefánková, tel. č. 561 104 631, 724 804 786, mail: jana.stefankova@cez.cz.**

Zajímavosti

Trendy

Rozhovory

Lifestyle

Inspirace

ročník XXI / číslo 4 / 2014

Divadlo Ampulka pořadatelem festivalu FabrFest

„Ampulka je v podstatě malé divadlo, aktuálně máme něco kolem patnácti aktivních členů. Každý z nás má na starosti něco jiného. Mým úkolem je tyto činnosti koordinovat a směřovat dál. Často říkám, že řídit Ampulku je jako mít firmu se zaměstnanci, kteří nemusí chodit do práce, protože členové v rámci divadla pracují ve svém volném čase, kterého máme všichni nedostatek.“

Jad(e)rná inspirace:**Pomáhat
se dá i výrobou šperků**

Grónsko oči Jana Medlíka

Studenti v Novohradských horách

Informace z elektrárny i našeho regionu
najdete na www.aktivnizona.cz

SKUPINA ČEZ

Jad(e)rná inspirace

Pomáhat se dá i výrobou šperků

Miriam Kudrnová, Maruška Paločková a Anna Kudláčková strávily netradičně tři říjnové dny v rakouském St. Pöltnu. Z použitých materiálů vyráběly šperky, které jsou určeny na prodej za dobrovolný příspěvek. Výtěžek je věnován na charitativní účel – pomoc potřebným lidem. „O projektu jsem nikdy předtím neslyšela. Až jednou za námi přišla paní učitelka Budějovská a pověděla nám, že bychom mohli jet do Rakouska jako dobrovolníci. A já jsem řekla proč ne? Ráda pomáhám lidem a také se ráda podívám do ciziny,“ vypráví Marie Paločková, která v tomto školním roce maturuje na Katolickém gymnáziu v Třebíči. „Tuto možnost nám zprostředkovala koordinátorka projektu 72 Stunden ohne Kompromiss paní Blanka Spilková z trebičské Charity. Vedle toho, že děvčata navštívila St. Pölten a věnovala se dobročinné činnosti, měla také možnost procvičit se v německé konverzaci,“ hodnotí učitelka Daniela Budějovská. A co se děvčatům nejvíce líbilo? „Peníze za vyrobené a prodané šperky jsme mohly přímo předat chlapcům z dětského domova při slavnostní snídani. A tak jsme konkrétně věděly, komu jsme pomohly,“ shodují se všechny tři.

E. F.

region

Divadlo v tovární hale?

Není to nemožné!

Kulturní festival v nekulturním prostředí – to byl FabrFest, který se konal 26. a 27. září v bývalé trebičské tovární hale firmy Uniplet. Na začátku byla myšlenka divadla Ampulka a Venduly Krausové udělat „něco“ netradičního, co by souviselo s kulturou. A vznikl dvoudenní festival pěti ochotnických souborů se sedmi představeními doplněný vernisáží fotografií Jiřího Fialy, koncertem kapely Let's roll a light and sound performance a zábavným programem pro děti. Tovární hala o rozloze 91 × 45 metrů dodala, zvláště po setmění, lehce tajemnou atmosféru celému FabrFestu.

Festival připravil divadelní soubor Ampulka (Amatérský přechodně umělecký kabaret). Ten také sklídil velký potlesk za dvě pohádky pro děti a také za svou komediální inscenaci (Ne)lež. „(Ne)lež může znamenat nelhat nebo taky i neležet s někým, s kým člověk ležet nemá,“ vysvětluje název hry Michal Lukáč, vedoucí Ampulky a sám také herec.

Diváky pobavil taktéž Blbec k večeri, tedy lépe řečeno crazy komedie v podání divadla Mimocho-dem z Ledče nad Sázavou.

Ti, kteří na FabrFest zavítali, budou ještě dlouho vzpomínat. Ti, kteří tam nebyli, se mohou těšit na druhý ročník.

Studentský turistický týden v Novohradských horách

Dvacet studentů ze Střední školy dopravy, obchodu a služeb Moravský Krumlov vyrazilo v říjnu na turistický kurz do Novohradských hor. „Bydleli jsme v bývalé myslivně pod nejvyšším vrcholem Soběnovské vrchoviny – pod Kohoutem. Za celý týden jsme nachodili šedesát pět kilometrů a na svačiny a snídaně jsme si udělali celkem čtyři sta toastů,“ vypráví student Marek Ondráček z Vémyslic.

V rámci kurzu připravili učitelé tematicky zaměřené přednášky. „První se soustředila na geografii a historii této oblasti, další byla zaměřena na práci s mapou, značení turistických tras a činnost Klubu českých turistů. Poslední přednáška byla zaměřena na ochranu státní hranice po roce 1945, tedy na železnou oponu,“ popisuje učitel Jiří Voborný.

Turistické trasy zavedly studenty na nejvyšší vrchol české části

Novohradských hor (Kamenec, 1072 m n. m.), k prameni řeky Lužnice, a také do míst, kde před několika desítkami let stávaly ještě vesnice, a po kterých zůstaly jen chatrné stopy v krajině. Podle nadšených studentů tak lze usoudit, že turistika u nás ani u mladých lidí určitě neskončila. A tak učitelé už připravují další turistický kurz, tentokrát do Žďárských vrchů, který bude zaměřen na historii sklárství a hledání pramenů českých a moravských řek.

E. F.

rozhovor

Jan Medlík: V Grónsku jsme velmi ocenili moskytiéry

Jan Medlík pracuje v elektrárně v týmu LTO (Long Term Operation – program, jehož cílem je připravit fungování Dukovan i po roce 2015). Vloni v létě se vydal s přítelkyní do Grónska – pouze s mapou, batohem, stanem a s půl kilogramem jídla na osobu a den.

Grónsko je pro mě trochu netypická země. Po pravdě mě nikdy nenapadlo, že bych tam mohl jet. Kolik dní jste tam strávili vy?

Původně jsme tam chtěli strávit asi dva týdny, ale nakonec se nám výlet protáhl na více než dvacet dní, protože do Grónska létá minimum leteckých společností, a když jsme se rozhodli, že se vrátíme domů (s již zakoupenou letenkou na daný termín), aerolinky nás nechtěly na palubu přijmout. Musel jsem dokonce kontaktovat své nadřízené, aby věděli, že mi zpět do České republiky žádný spoj zkrátka neletí.

Jak tento problém vyvstal a jak jste jej řešili?

Zásadním problémem bylo to, že se letecké společnosti vyplatilo zaplatit nám refundace namísto toho, aby nás dopravila domů. Aeroline, se kterými jsme cestovali, totiž začaly fungovat velmi krátce před naším odletem, takže s nimi létalo jen minimum pasažérů.

A vypravit let s pár cestujícími se z pochopitelných důvodů prostě nevyplatí. Tato zkušenost nás vyškolila k poznání, že do takto odlehklých destinací je dobré využít zavedené dopravce, i když jejich letenka je dvojnásobně drahá.

Je v Grónsku opravdu taková zima, jako si představujeme?

Grónsko jako takové je země několika druhů počasí. Od krásného přímořského připomínající pláže Irska či Velké Británie přes tundru s keři (v Grónsku je prakticky nulový počet vzrostlých stromů) a arktickou písečnou

poušť až po zemi stálého ledu s teplotou kolem -40 °C. Po celou dobu našeho pobytu bylo velice pěkně. Teploty se pohybovaly kolem sedmnácti stupňů, v noci, pokud se při polárním dnu šeru kolem 2. hodiny v noci dá říkat noc, pak klesaly asi k sedmi stupňům, takže nás zima nijak moc netrápila. Daleko nepříjemnější byl neustálý vítr vanoucí od ledovce nad vyhřáté moře, který v Grónsku nese jemný písek a prach, který má člověk úplně všude a ve všem.

Měli jste s sebou stan, takže v hotelích či penzionech jste asi nespali...

V této severské zemi se dá spát v hotelích pouze ve městech, kterých je v Grónsku všeho všudy asi osm, je však velice zajímavé, že tamější obyvatelé nemohou vlastnit půdu. Veškeré pozemky totiž spravuje grónská autonomní vláda. Pro turistu to znamená, že si může stan postavit prakticky kdekoli. Přespávali jsme buď ve stanu, nebo v záchytných

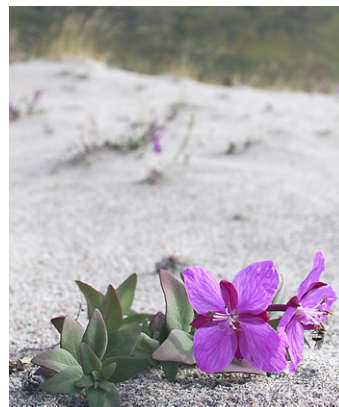
turistických boudách, v nichž se nacházelo základní vybavení v podobě stůl, židle a pryčna.

Proč jste si vybrali právě Grónsko? Příliš památek tam není. Jaký byl smysl vaší cesty?

Grónsko je navštěvováno pro svoji zatím nezníčenou a divokou přírodu. Během našeho pobytu jsme absolvovali sto mil dlouhý pochod, nazvaný Arctic Circle Trail. Naši cestu jsme začali ve velrybářském městě Sisimiut, kde jsme si prohlédli skanzen s původními domy a s výstavou života tamních lidí. Odtud jsme pak putovali divokou krajinou pěšky do sto mil vzdáleného města Kangerlussuaq (což je bývalá základna USA z dob studené války a mezinárodní letiště, které jako jediné umožňuje přistát větším letadlům v Grónsku). Z Kangerlussuaqu jsme poté vyrazili také k jednomu z největších grónských jazyků (morén) pevninského ledovce.

Konec pevninského ledovce - je šedý, protože už zde vystupují kamínky, které před sebou hrne

Květiny v arktické písečné poušti

rozhovor

Příprava večeře na konci údolí NARUMAG (kumpáč byl místní) - oheň se musel vždy zakopat, jelikož stále foukalo

Plechová kánoe a něco, co jen zdánlivě připomíná pádlo

Doprovázel vás na vašich cestách nějaký průvodce?

Ne, ne. Naším jediným průvodcem byla kniha, mapa a kompas.

A nebáli jste se?

V Grónsku se vlastně prakticky ani není čeho bát. Kriminalita je tam prakticky nulová, takže když si postavíte stan a na několik dní odejdete, tak si můžete být jisti, že jej na stejném místě a v neporušeném stavu po návratu opět najdete. Důvodem k obavám pak, v letních měsících, nejsou ani žádná divoká zvířata. Zahlédli jsme pouze pižmoně, soby, králíky či zajíce, ale to rozhodně nebylo nic nebezpečného. Jen nás trochu mrzelo, že jsme ani jednou neviděli polární lišku.

Potkali jste během svého putování také nějaké grónské obyvatele?

Většina z nich pochopitelně pobývá především v tamějších městech, takže v průběhu našich cest přírodou jsme denně potkali maximálně tak pět až sedm turistů a to byli spíše cizinci. Obecně můžeme říci, že Gróňané mají velký sklon k obezitě, prakticky jsme zde neviděli jediného hubeného domorodce. Jejich nadváha je způsobena fyziologicky, kdy jejich tělo není schopno zpracovat pevninskou stravu, a to především cukr (na který je zde obrovské clo). Původní obyvatelé taktéž provozují minimum zábavních volnočasových aktivit, i když můžete se zde potkat ultramaratonce, kteří jdou denně 50 km,

či 80leté Gróňanky, co se šly jen tak projít. Volný čas v Grónsku plyne úplně jinak a není svázán hektickým způsobem života Evropa-na, volný čas se zde hodně vyplňuje lovem či rybolovem.

Čím se vůbec obyvatelé Grónska v současnosti živí?

Původní obyvatelé jsou buď rybáři, nebo lovci, přičemž pro Evropana je zajímavé, že gróňští lovci mohou na vnitrostátních linkách na palubu letadla s puškou. Pilotovi musí odevzdat pouze náboje a závěr zbraně. Mnozí Gróňané pracují také v letecké dopravě na letištích (což je vlastně jediný dopravní prostředek v Grónsku), státních službách a v cestovním ruchu. V poslední době pak přibývá i odborníků, kteří na území Grónska hledají ložiska nerostných surovin.

Nejsevernější 18jamkové golfové hřiště na světě - Kangerlussuaq - trávu nehledejte

Jeden z mála orientačních bodů v terénu a miliarda komárů

Co vás na tomto kousku světa nejvíce okouzlo?

To je hodně těžká otázka. Nejhezčí asi byl pocit, když jsem se mohl projít po pevninském ledovci, který se táhl od obzoru k obzoru, kdy led křupal jinak než na zamrzlém rybníce či naší horské pláni. Co se týče dalších zajímavostí (nepříjemností), musím zmínit komáry, kteří nás během našich cest neustále pronásledovali. Je to zvláštní, ale i v Grónsku jsme velmi ocenili, že jsme s sebou měli moskytiéry, standardně používané v tropickém pralese. A to, dle místních obyvatel, jsme prý ještě měli štěstí, protože v jiných částech roku tamější obyvatele trápí další a mnohem nepříjemnější druhy hmyzu, kdy ani moskytiéra a neúčinnější repelent nepomohou. Při našem pochodu jsme si také zkrátali cestu tím, že jsme na vypůjčených kánoích přepluli asi dvacet kilometrů po vodní hladině. Tehdy jsme se také trochu báli, protože jsme projížděli i místy, kde byla poměrně velká hloubka a ke břehu daleko. Věděli jsme, že v takto studené vodě dokáže člověk plavat maximálně sedm minut a při ztrátě vybavení s vědomím, že k nejbližší civilizaci či telefonnímu signálu je to skoro tři dny chůze... No, nebyl to příjemný pocit, ale naštěstí jsme všechno ustáli bez potíží. Zkrátka, byly to nádherné týdny a já skutečně nevím, jaký nejkrásnější zážitek bych vybral.

Ptala se **Eva Fruhwirtová** □

Fotografie archiv Jana Medlíka

Odunec

aneb Hobby pana starosty

Obec Odunec s 94 obyvateli se nachází 3 km západně od města Hrotovice. Až do roku 1925 nesla obec název Vodonec. V roce 1826 zakoupil panství hrabě Hubert Harnoncour, po němž nese jméno dvůr Hubert. Následujícím majitelem se stal Antonín Dreher, který vlastnil statky až do roku 1921, v rámci pozemkové reformy pak přešly statky na stát. O tři roky později přechází statek do vlastnictví manželů Odehnalových. Za přispění nájemce velkostatku Dworžaka byla na místě rodinného domku rodiny Škrkalových dokončena r. 1910 kaple sv. Rodiny. V roce 1912 věnoval pan Josef Kuchařík parcelu na výstavbu jednotřídní školy. Rok 1950 je spojen se založením Místní jednoty požární ochrany a o sedm let později byla vystavěna hasičská zbrojnice.

V roce 1990 došlo k osamostatnění obce Odunec a vytvoření samosprávy a do čela obce byl zvolen starosta pan Jaroslav Otoupal, který byl ve funkci až do letošního podzimu, tedy celých dvacet pět let. Za čtvrtstoletí bylo do obce vloženo více než 14 700 000 Kč na investice a na akce, které pořádal obecní úřad.

„Dvacet pět let, čtvrtina století, je jenom kapkou v dosavadní existenci lidstva. Ale pro jednotlivého člověka je to už velmi významná doba, která zahrnuje zhruba třetinu lidského života. A v životě obce, zejména tak malé, jako je Odunec, je to podobné. Ohlížíme-li se za uplynulým čtvrtstoletím, můžeme být na mnohé hrdi,

dnešní Odunec už není tou „odstrčenou a zapomenutou“ obcí z doby před rokem 1990. I když počet obyvatel velmi klesl, prostředí obce a její vybavenost se změnila k nepoznání,“ uvedl v úvodu rozhovoru

bývalý pan starosta. K velkým investičním akcím, které zásadně změnil život obyvatel, patří bezesporu výstavba vodovodu a plynofikace, rekonstrukce veřejného osvětlení, místního rozhlasu, oprava a přístavba autobusové čekárny. Bývalá škola se po celkové opravě proměnila v kulturní dům, kde našla

své místo i knihovna. Rozsáhlou rekonstrukcí prošla kaple sv. Rodiny, do které byl v roce 1998 nainstalován nový zvon. Pro odpočinek mohou využívat občané pergolu u rybníka a mladší generace si může zadovážet na dětském hřišti. Výrazných změn se dočkaly chodníky a místní komunikace, stejně tak jako veřejná zeleň. Okolí Odunce není příliš bohaté na přírodní zajímavosti, přesto jeho malebná krajina vybízí k výletům.

V Odunci se za poslední čtvrtstoletí uskutečnilo několik významných akcí, z nichž některé se staly dnes již tradicí. Například vítání občánků, oslavy kulatých výročí občanů, zlaté a diamantové svatby, oslavy masopustu, pořádání poutí a mikulášských nadílek nebo sportovní a dětská odpoledne. Mnozí z občanů Odunce zajistí nezapomenou na oslavy 700. výročí obce a sjezd rodáků, slavnostní svěcení nového zvonu, kaple, znaku a praporu obce.

V závěru našeho povídání jsem položila již bývalému panu starostovi dvě otázky.

Kaple sv. Rodiny po celkové rekonstrukci

Foto Jan Sucharda

Máte nějakého koníčka, kterému se teď budete věnovat ve volném čase?

„Chtěl bych více relaxovat a věnovat se rodině. Svým pěti vnoučatům vštěpovat myšlenky do života. Také bych se chtěl více věnovat svým koníčkům – hokeji, rybaření a houbaření. Rád poslouchám také country hudbu a Šlágry, zajímám se o okrasné dřeviny a zabývám se také roubováním a výsadbou ovocných stromů.“

Na začátku listopadu byl zvolen vaším nástupcem Milan Šabatka. Máte pro něj a nové zastupitelstvo nějaký vzkaz?

„Vážíme si odkazu našich předků a vytvořeného díla za uplynulé čtvrtstoletí. Přejme si, aby noví nástupci předali dalším generacím tento odkaz v co nejlepším stavu a pokračovali ve zvelebování naší krásné vesničky. V územním plánu je označeno a schváleno místo na stavbu rozhledny - nejvyšší bod s názvem Tábor, odkud je překrásný výhled na JE Dukovany a celé okolí. Přál bych jim, aby se tuto stavbu podařilo zrealizovat.“

Alena Hostašová

Bývalá škola dnes slouží jako kulturní dům

Pergolu u rybníka využívají občané Odunce k přátelským setkáním a rodinným oslavám

Čas Vánoc, čas zvonů...

Když jsem přemýšlela o tom, jaký pocit ve mně vyvolává zvuk zvonů, vzpomněla jsem si na seriál F. L. Věk. Na scénu, kdy zvony svolávaly obyvatele Dobrušky na půlnoční mši. Venku poletoval sníh, všude bylo naprosté ticho, jen zvony z kostela svým pravidelným rytmem bim bam, bim bam probouzely krajinu ze zimního spánku a podtrhovaly tak kouzelnou atmosféru Štědrého dne. Uvědomila jsem si, že Vánoce bez vyzvánění zvonů si snad ani neumím představit. Co znamenají zvony pro paní Leticii Vránovou-Dytrychovou, pokračovatelku rodinného zvonařského řemesla?

Paní Vránová-Dytrychová, jste již třetí generací rodiny, která pokračuje ve zvonařském řemesle. Jaké byly začátky zvonařské dílny, kterou v současné době vedete?

Můj dědeček, Josef Dytrych, vlastnil v Brodce u Přerova pražírnu kávy. Své zboží dodával do obchodů Julius Meinl. Když mu Němci pražírnu kávy zavřeli, vyráběl se svojí ženou malované podnosy. Po osvobození došlo ke znárodnění a děda, který byl velice šikovný a vynalézavý, objevil tenkrát onu příslovečnou „mezeru na trhu“. Sehnal si technologické postupy, vybudoval dílnu a začal vyrábět kovové dveřní kliky. Tak získal první kovolitecké zkušenosti. Když se jednou v Brodce povídalo o tom, že obec má mizerný zvon a byl by zapotřebí nový, mého dědu to úplně nadchlo, protože zvony ho fascinovaly od mládí. A tenkrát to všechno začalo - dědeček se nabídl, že zvon odlije. Prožil několik bezesných nocí a nakonec 1. května 1950 se dílo povedlo. Zvonařskému řemeslu už zůstal věrný, právě tak jako jeho manželka Laetitia, až do své smrti. Zemřel náhle, po patnácti letech zvonařské práce. Paní Laetitia v začátku díla odvázně pokračovala dále. Jejich dcera Marie, moje maminka, vyrůstala ve zvonařské dílně již od svých sedmi let a nakonec, v 80. letech se po babičce stala pokračovatelkou rodinné tradice. To už měla vystudovanou výtvarnou teorii na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze. Podařilo se jí vybudovat nové dílenské prostory a roční produkce byla v té době 1500 zvonů všech velikostí. V dílně, která tou dobou už zaznamenávala velké úspěchy, pracovala také mamincina sestra Marcela.

Paní Vránová-Dytrychová se zvonem Zlatý svatý Václav pro Dolní Žitovice na Opavsku

Jak vy sama jste se k řemeslu dostala?

To přišlo nějak samo sebou – v prostředí zvonařské dílny jsem přece vyrůstala. Vždycky jsem nějak intuitivně cítila, že jsem svědkem něčeho mimořádného. Krom toho mě k tomuto řemeslu také systematicky vedla moje maminka. Ani vlastně nevím, kdy jsem si poprvé doopravdy uvědomila, že nikdy nechci dělat nic jiného...

Kde všude znějí zvony ze zvonařské dílny Dytrychových?

Zvony z naší dílny zvoní po celém světě. Například v japonské Hirošimě, americkém Texasu, ruském Jakutsku, jihoafrickém Kapském městě, kanadském Vancouveru a dokonce i v Austrálii. Ale také v Itálii, Polsku, Rakousku, Německu a dalších evropských státech.

Doslechla jsem se, že i v některých obcích poblíž elektrárny znějí vaše zvony.

Nejvíce zvonů bylo opravdu odlito pro Českou a Slovenskou republiku. A v nejbližším okolí dukovanské elektrárny je hned několik našich zvonů - např. v Krhově, Dalešicích, Oduncí a Kralicích nad Oslavou. V současnosti, kdy zvony už zdaleka nejsou jen součástí vybavení sakrálních staveb, nabízí firma nejen výrobu a výzdobu zvonů a dodávku jejich kompletního technického vybavení, ale také rekonstrukci zvonů historicky cenných, výrobu zvonkoher, hodinových cimbálů a pod.

Jak vy sama vnímáte zvonařství - jedno z nejstarších řemesel?

K výrobě zvonů je nezbytná celá řada různých oborů. Patří mezi ně slévárnictví, matematika, fyzika i hudební teorie. Každý

zvonář musí být zručným slévačem, modelářem, cizelérem a výtvarníkem. Teprve zkušenosti, získávané při výpočtu a konstrukci zvonového žebra, umožní nakonec precizní odlévání zvonů, znějících přesně v požadovaných tónech. Základním předpokladem úspěšné zvonářiny přitom stále zůstává, navzdory moderním technologiím, poctivá rukodělná práce.

Jsou nějaké zakázky, které pro vás byly obzvlášť významné?

Takových zakázek bylo hodně. Jednou z nejvýznamnějších byl zvon jako dar papeži Janu Pavlovi II. při příležitosti jeho první návštěvy naší země. Významný byl i projekt „Zvony smíření a tolerance“, zahrnující sedm našich zvonů pro katedrálu svatého Martina v Bratislavě. Jednou z mých největších samostatných prací a současně i prací, na kterou snad nejraději vzpomínám, byla výroba čtyř zvonů pro chrám svatého Michala v mém milovaném rodném městě – Olomouci. Největší z nich, zvon „Panna Maria“, váží 2850 kilogramů. Za vrchol zvonářského umění lze považovat také zvonkohry. U nás, v sídle firmy, můžete slyšet zvonkohru s 22 zvony. Naše zvonkohry ale rozeznávají své melodie i v Praze, Brně, Olomouci, Ostravě, Uherském Brodě, Košicích, Frankfurtu nad Mohanem a mnoha dalších městech.

Vůbec nemám představu, jak těžké nebo velké jsou zvony, které vyrábíte.

Jejich velikost je často opravdu úctyhodná. Zmínil-li se jen o zvonech, umístěných v České a Slovenské republice, tak například pro chrám sv. Egídia v Bardejově jsme vyrobili zvony, vážící 2100 a 4300 kilogramů;

Odlévání zvonu Thalía na Pernštejnském náměstí v Pardubicích

v Košicích má zvon Urban, vyrobený ve spolupráci s VSŽ Košice, 6 200 kg.

Dvě tuny váží v Plaňanech zvon D₁, který je přesnou kopií místního puklého zvonu. Za zmínku stojí i zvony v bratislavské katedrále sv. Martina, kde je 7 zvonů a nejtěžší z nich váží 2 200 kg. Tři zvony z naší dílny jsou i v pražském Týnském chrámu. Váha největšího z nich je 2 500 kg. Velikost zvonu ale není jediné hledisko, prokazující dovednost zvonáře. Neméně podstatná je dokonalost čistoty tónu. Tu prokazují například dva naše zvony, odlité jako hudební nástroje pro orchestr Vídeňské filharmonie, konkrétně k provedení skladby Hectora Berlioze „Fantastická symfonie“.

Zvony jsou umělecká díla a mají svá jména. Jak se zvonům jména dávají?

Mnohým zvonům je jejich jméno stanoveno už předem, zejména jde-li o zvony, určené pro sakrální stavby, zasvěcené zpravidla jednomu či několika svatým patronům. Jindy zvon získává jméno podle přání zadavatele. Občas se ale také stane, že je pojmenován třeba podle zvláštní události, která se přihodila během jeho výroby.

Máte svůj oblíbený zvon?

Nabízí se samozřejmě jednoznačná odpověď – všechny své „děti“ mám, jak náleží, ráda stejným dílem. Vždyť do každého z nich nejen já, ale všichni, kdo se na jeho vzniku podílíme, vkládáme to nejlepší a ještě cosi navíc – další zkušenost, kterou nám poskytla

právě jeho výroba. Musím se ale přiznat, že navzdory tomu je za ta léta několik zvonů, které mi uvízly v duši přece jen o něco hlouběji než ty ostatní. Z nejrůznějších důvodů...

Letos 28. října jste dostala ocenění z rukou pana prezidenta, co to pro vás znamená?

Rozhodně to byl výjimečný, nezapomenutelný zážitek. Předcházela mu ovšem

Zvonkohra v Brodce u Přerova - dar zvonářské firmy obci u příležitosti začátku nového tisíciletí

dlouhá cesta, kterou nastoupil můj dědeček a v níž pokračovaly babička i maminka. Je to zkrátka vyznamenání pro celý zvonářský rod Dytrychů a já jsem šťastná, že jsem je mohla převzít jako ocenění práce jejich i té svoji.

Znamená pro mě především uspokojení a radost z toho, že se naší práci dostalo uznání i od prezidenta republiky a tím snad zase o něco větší pozornosti zvonářskému dílu, které zanechává budoucím pokolením svědectví o nás, naší vlasti i o naší době.

Na mně teď je, abych se svými spolupracovníky v tomto díle pokračovala. Máme velké plány, chceme firmu dál rozvíjet, aby i naše generace přispěla ke cti rodového jména a vzácného řemesla.

Paní Dytrychová, blíží se Vánoce, máte tyto svátky také nějak spojené se zvukem zvonů?

Myslím, že bychom asi jen těžko hledali člověka, kterému nejkrásnější svátky nerezonují velebným souzvukem zvonů. Takový člověk by byl o mnoho ochuzen.

Alena Hostašová □

Foto z archivu zvonářské dílny

Muzejní expozice ve Starém zámku v Jevišovicích

Od skalních maleb po současnou kuchyni

První zmínka o zámku spadá do konce poloviny 15. století. Původní hrad byl zbudovaný pravděpodobně v 80. letech 13. století Bočkem z Kunštátu. Zámek se stal jednou z bašt husitství, v této době byl také dobyt a rozbořen. Nový hrad, vystavěný na místě dnešního Starého zámku, se stal organickým prvkem středověkého města a jeho opevnění. Gotickou podobu pak ztratil objekt na konci 16. století. Tehdejší přestavba jej přeměnila v renesanční zámek s čestným dvorem a arkádami. K definitivní přestavbě zámku došlo roku 1686.

Stálými expozicemi, které se nacházejí na zámku, nás v dnešním putování po regionálních muzeích provede Mgr. Eva Pánková, náměstkyně generálního ředitele Moravského zemského muzea. „V roce 2006 Moravské zemské muzeum Brno zakoupilo jednu z největších soukromých archeologických sbírek u nás. Vznikala v letech 1929–1939 soukromou badatelskou činností F. Vil-domce (1878–1975), řídícího učitele v Boskovské. Sběrka obsahuje pozoruhodné památky hmotné kultury, vztahující se převážně k epoše mladší doby kamenné (neolitu) a pocházející z lokalit jižní a jihozápadní Moravy (Střelice, Hluboké Mašůvky, Bojanovice, Boskovštejn a další). Ve sbírce se nachází řada evropsky proslulých unikátů: střelická váza se čtyřmi vypíchanými lidskými postavami, mísy s lidskými hlavami v rozích, bronzová spona s kuželkami a především světoznámá plastika ženy „Venuše“ z Hlubokých Mašůvek. Součástí této expozice je i archeologie Jevišovicka,“ zmínila v úvodu povídání o stálých expozicích muzea paní Pánková.

V letech 2008–2009 byly zrestaurovány nejhůře poškozené součásti sbírky historického mobiliáře Starého zámku v Jevišovicích, a to díky dotaci Ministerstva kultury. Vystaveno je sedm vybraných kusů historického nábytku z 16. až 19. století.

V muzeu si návštěvníci mohou prohlédnout

Jedna ze 30 skalních maleb vystavených v jevišovickém zámku

také **kuchyně z konce 19. a 20. století**, především přiborníky, jídelní stoly a židle, ale také lavice s úložným prostorem a další. „Instalovaná sbírka lidového nábytku Etnografického ústavu MZM v Brně patří svým počtem a hodnotou k nejvýznamnějším v českých zemích. Vznikala od konce 19. století. Dokládá **nábytkové vybavení venkovských obydlí v 19. a 20. století**, informuje o výzdobě nábytku, o výtvarných schopnostech vesnických truhlářů na Moravě, v Čechách i v jiných zemích,“ dodala paní náměstkyně. Hradní kuchyně, která se nachází v jihovýchodní části zámku, je z mladšího renesančního období stavebního vývoje zámku. Svému účelu sloužila až do doby zcela nedávné. V prostoru kuchyně s dochovanou pecí a kamny jsou instalovány ukázky dobového zařízení zámecké kuchyně s předměty denní potřeby. Zámek nabízí také dlouhodobé výstavy. Z velké kolekce Ústavu Anthropos Morav-

ského zemského muzea čerpá výstava **Umění skalních maleb**. Vznikla v průběhu posledních čtyř desetiletí 20. století jako výsledek studijních expedic prof. dr. Jana Jelínka, DrSc. Prezentuje repliky celkem 30 skalních maleb a rytin. Další výstava představuje **kulinární fenomén jihomoravské a dolnorakouské kuchyně**. Projekt se snaží novou rovinou prezentace přispět k vzájemnému poznávání obyvatelstva po obou stranách hranice. Cílem je ukázat jak odlišnosti, tak i společné oblasti tradiční lidové, stejně jako městské kuchyně. Téma je zachyceno v časovém průřezu od druhé poloviny 19. století až po současnost. Škála témat je široká – od základního nasycení po hojnost, od primitivní přípravy pokrmů po kulinářské umění nejvyšší kvality.

Alena Hostašová ■

Foto archiv MZM

Milí školáci,

Zpravodaj vám přináší další soutěž, kterou pro vás tradičně připravilo brněnské vydavatelství KIRA. Jistě si o vánočních prázdninách najdete chvíli k luštění a pošlete nám své odpovědi. Ze správných odpovědí vylosujeme deset účastníků soutěže a pošleme jim ceny, které věnuje Jaderná elektrárna Dukovany. Do losování o ceny budou zařazeny ty odpovědi, v nichž budou správně vyřešeny alespoň tři úkoly. Odpovědi na korespondenčním lístku nebo pohlednici

zasílejte do 15. ledna 2015 na adresu: **JAS, Sokolská 368, 675 55 Hrotovice nebo na e-mail: zpravodajedu@cez.cz.** Pokud nám budete posílat svoje luštění mailem, napište i svoji poštovní adresu, abychom vám mohli poslat případnou výhru. Sourozencům doporučujeme, aby nám každý posílal odpověď zvlášť. Nezapomeňte připsat školu a třídu, do které chodíte. Šťastnými výherci z minulého čísla, kterým jsme poslali školní zápisníky, klíčenky

a igráčka, jsou: **Tomáš Konečný a Vojtěch Drozd z Ivančic, Jiřina Svobodová z Rosic, Dominik Mazáč z Tasova, David Maršálek z Němčic, Adéla Burianová z Tavikovic, Karel Pokorný z Tulešic, Miroslav Kapler z Oslavan, David Pokorný z Tetčic a Van Anh Tran z Náměště nad Oslavou.**

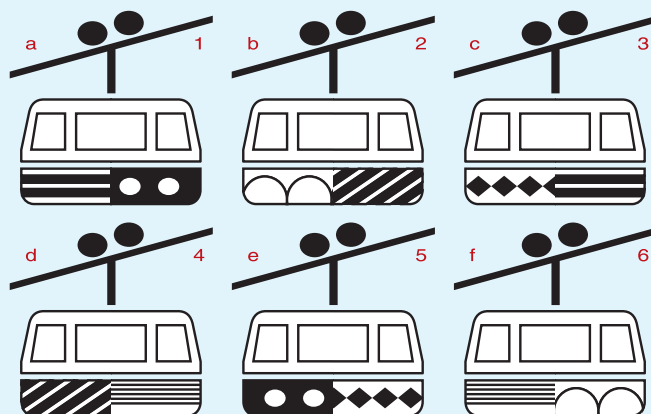
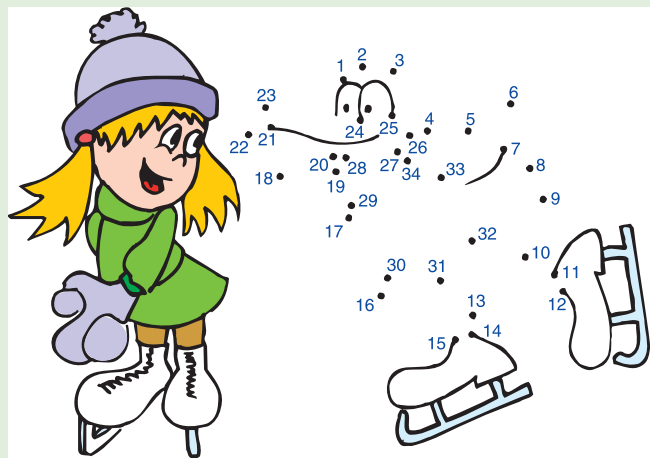
Všem blahopřejeme a těšíme se na správné odpovědi soutěží z tohoto čísla.

LANOVKY

Chystáte se vyjet až na nejvyšší horu? Není problém, ale nejdříve musíte přiřadit poloviny kabin k těm správným.

ZIMNÍ RADOVÁNKY

Když spojíte všechna čísla od 1 do 34, získáte obrázek. Jak se zdá, bruslení jde nejen holčičce Haničce. Napište, kdo s ní na ledě dovádí.

SUDOKU

Číslice od 1 do 6 se neopakují v žádném řádku, sloupci ani v žádném z šesti vyznačených obdélníků. Stačí zaslat řešení druhého řádku.

	3		1		6
6		2		4	
	6		4		1
5		1		6	

PŘIPRAVILO
VYDAVATELSTVÍ
KIRA BRNO

KOLIK OBRÁZKŮ?

Kolik obrázků se vyskytuje ve všech čtyřech čtvercích? A které to jsou?

Zrcadlové projekty Dalibora Chatrného

„Rád bych pojmenoval pradávnu zkušenost tvorby. Její zdroje čerpají z energie intenzitou připomínající tu jadernou.“

Těmito slovy, energetikům nepochybně blízkými, charakterizoval smysl své tvorby nejvýznamnější moravský výtvarník druhé poloviny 20. století Dalibor Chatrný (1925 - 2012). Rod tohoto uznávaného brněnského výtvarného pedagoga a umělce pochází z Příbrami na Moravě. Chatrného oblíbeným tématem byl časoprostor. Na rozdíl od většiny výtvarníků se tento umělec nezaměřoval na zobrazení viděného nebo na vyjádření svého JÁ třeba prostřednictvím malby krajiny. Naopak, téměř jako částicový fyzik zkoumal předpoklady teprve vedoucí ke vzniku výtvarného díla. Důvěřoval elementárním hodnotám jak životním, tak vyjadřovacím prostředkům, které mohou mít obdobu ve

fyzikálních zdrojích energií. Jen tehdy, když-li přírodě ty správné otázky, dostávám překvapivě jasné odpovědi,“ řekl umělec. Jako prostorotvornou kvalitu Chatrný promýšlel i přírodní fenomén zrcadlení. To je zároveň příkladem, kdy se v jeho díle ojedinele objevil motiv krajiny. Celý rok 1973 Dalibor Chatrný věnoval kreslení svých zrcadlových projektů, které měly většinou utopickou podobu – zrcadlový mrak, strom, jablko, patník... O tom, jak aktuální je zkoumání sounáležitosti reality a zrcadlové fikce, svědčí dnes některé výtvarné objekty z leštěného nerez, zrcadlící oblohu a okolní krajinu z dílny světoznámého britského umělce Anishe Kapoora. Některé jako by byly předem dohodnutou realizací projektů Dalibora Chatrného z doby před čtyřiceti lety.

Arnošt Pacola ■

Pro volnou chvíli

Letos uplynulo 60 let od zrodu mezinárodní evropské vědecké instituce CERN. Oficiální název zní Evropská organizace pro jaderný výzkum. Jedná se o nejrozsáhlejší výzkumné centrum fyziky částic na světě. U zrodu instituce stálo... **viz tajemku**, v současné době má dvacet členských států a sedm dalších zemí má statut pozorovatele. Mezi členské státy patří také Česká republika. Laboratoř se nachází na francouzsko-švýcarské hranici západně od Ženevy. Se zařízením dostupným v CERN pracuje okolo 6500 vědců. Vědci reprezentují 500 univerzit nebo jiných odborných pracovišť z více než 80 zemí. Hlavním posláním CERN je základní výzkum, jehož cílem je poznat nejmenší stavební kameny našeho světa a zákony, kterými se řídí. Jedinou metodou, jak dokážeme takové věci zkoumat, jsou srážkové experimenty. Fyzici zkoumají srážky částic urychlených ve speciálních aparaturách, nazývaných urychlovače. Jedinečné technické vybavení laboratoře CERN hraje důležitou roli při výchově a odborném rozvoji nejen vědců, ale i techniků. Příležitost zde nachází mnoho talentovaných mladých odborníků.

Alena Hostašová

Tajemka z minulého čísla Zpravodaje zněla **„čtrnácti dny. Ze správných odpovědí jsme vylosovali: paní Helenu Hladkou ml. z Dobřínska a Markétu Mikéskovou z Mohelna** - oběma jsme poslali dárkovou kazetu se svátečními svíčkami, a pana **Jindřicha Příhodu z Tetčic a Jana Kavalce z Mohelna**, kterým jsme poslali praktickou svítilnu - čelovku. Upřímně jim blahopřejeme a těšíme se na správné odpovědi kvízu v tomto čísle Zpravodaje.

1. Které barvy najdete na vlajkách států Gabon, Rwanda a Svatý Vincent a Grenadiny?		
D Modrou a zelenou	Š Černou a červenou	PĚ Červenou a bílou
2. Kdo je z trojice mladých herců nejmladší?		
T Vojtěch Dyk	E Jiří Mádl	V Vojtěch Kotek
3. Jak se v pohádce o Rumcajsovi jmenoval zázračný myslivec, který pásil včely?		
S Puška	UN Suška	AN Muška
4. Jak označují golfisté jamku zahrnou na tři údery pod par (normu)?		
I Letec	ÁC Albatros	T Orel
5. Fobie je trvalý strach z určitých osob, míst a situací. Vědci popsali přes 300 fobií. Siderodromofobie je strach z		
T Vlaku	V Meteoritů	Z Blesku
6. Jakou barvu má bankovka s hodnotou 500 eur?		
ST Fialová	E Hnědá	ER Červená
7. Na kterém zámku se natáčely filmy Nesmrtelná teta, Zlatovláska, Radúz a Mahulena a Nejkrásnější hádanka?		
M Duchcov	Á Sychrov	Z Konopiště
8. „Čistě svědomí, to jsou nepřetržitě Vánoce.“ Kdo je autorem tohoto výroku?		
IT Charles Dickens	Í Robert Fulghum	TÚ Benjamin Franklin

Pokud se chcete zúčastnit slosování o ceny, zašlete do 15. ledna 2015 tajemku na korespondenčním lístku na adresu: JAS, Sokolská 368, 675 55 Hrotovice nebo na e-mail: zpravodajedu@cez.cz. Pokud nám posíláte odpověď mailem, nezapomeňte napsat svoji poštovní adresu, abychom vám mohli poslat případnou výhru.

Inzerce

Inzerovat mohou soukromé osoby, živnostníci a firmy, mající svoji provozovnu ve dvacetikilometrovém pásmu okolo EDU. Cena inzerátu o velikosti 1/16 strany je 250 Kč vč. DPH, o velikosti 2/16 strany je 500 Kč vč. DPH.

Zájemce o inzerci zašle objednávku s uvedením názvu a sídla firmy, IČ, příp. DIČ, buď e-mailem na adresu: jas@jas-hrotopice.com nebo písemně na adresu:

JAS, Sokolská 368 675 55 Hrotopice.

Vydavatel neodpovídá za kvalitu inzerovaných výrobků a služeb.

- Silikonové těsnění oken a dveří - plastových i dřevěných
- Žaluzie horizontální i vertikální
- Sítě proti hmyzu, síťové dveře
- Venkovní žaluzie a rolety - PVC i Al
- Veškeré opravy

Dodá a namontuje

Ivo Pavlík

675 56 Dukovany 221

tel.: 568 865 321

602 719 156

Lesnictví a péče o stromy
Adamera s.r.o.

- riziková těžba
- odstranění pařezů frézováním
- likvidace větví štěpkováním
- prodej dřevních štěpků
- péče o památné stromy
- bezpečnostní, zdravotní a redukční řízy na stromech
- bezpečnostní vazby v korunách stromů
- výsadba stromů na trvalé stanoviště
- stříhání živých plotů
- sečení trávy, práce s křovinořezem
- sečení přerostlých porostů - mulčování
- likvidace náletových dřevin a bušení postřiky

Višňové 187, 671 38

tel.: 606 532 184

e-mail:

adamera.sro@seznam.cz

www.adamera.cz

MED

Celoroční prodej - přímo od včelaře

květový, pastovaný, lipový

Ostatní druhy medu z důvodů horších snůžkových podmínek letos hůžel nejsou

Medovina - výběr ze 13 druhů.

Kosmetika z včelích produktů

Včelařská farma KURTIN

Ing. Kamil KURTIN

Račice 41, 675 55 Hrotopice

Tel.: 737 363 489, 605 339 043

www.vcelarstvikurtin.cz

NEPŘETRŽITÝ PRODEJ!

Prodejna je umístěna v suterénu rodinného domu, po telefonické domluvě Vás obsloužíme **KDYKOLIV**, i ve večerních hodinách.

EVO
okna ... PRO KAŽDÝ DŮM

- Plastová a hliníková okna, dveře, dřevěná eurookna, zimní zahrady
- Interiérové žaluzie horizontální i vertikální
- Exteriérové žaluzie, rolety a markýzy s možností el.pohonu
- Sítě proti hmyzu, parapety
- Garážová vrata
- Parapety

NOVÉ ● Bezpečnostní dveře
● Interiérové dveře

Oslavanská 604/2, IVANČICE

info@evookna.cz

www.evookna.cz

+420 604 817 844

VEJVALKA s.r.o.

- Chytré elektronické řízení a zabezpečovací systémy pro Váš dům a objekty
- Domovní alarmy
- Domácí automatizace
- Profesionální hlídání Vašeho objektu bezpečnostní agenturou na 3 měsíce ZDARMA

Kontakt: Jan Vejvalka

731 508 288

www.vejvalka.com

IB-MET
+420 731 566 786
www.ib-met.cz

Ekologická likvidace vozidel

- Kompletní autovrak vykoupieme za **1 000-3 000 Kč**
- Odvoz autovraku **ZDARMA**
- Vystavení dokladu o ekologické likvidaci **ZDARMA**
- Výkup veškerých druhů automobilů včetně nákladních a bouraných vozidel až za **20 000 Kč**
- Prodej použitých autodílů a pneumatik za nízké ceny

Sběr druhotných surovin

Vykupujeme železo, měď, mosaz, hliník, nerez, olovo, elektromotory, elektrokabely, časopisy, noviny, letáky, kartony, autobaterie aj. **Aktuální ceny** najdete na našich webových stránkách.

SOLATUBE
Innovation in Daylighting

www.salleko.cz

Nejširší nabídka světlovodů a příslušenství od SOLATUBE®

- Nepropouští UV záření
- Šetří el. energii
- Efektivita přenosu světla 99,7%
- Hygienické a požární normy
- Bez údržby, záruka 10 let
- Funkčnost 20 a více let
- Osvětlení problematických prostorů

Email: **svestka@salleko.cz** Telefon: **+420 722 918 848**

**Kácení stromů
v omezených prostorech
Zdravotní řízy
vzrostlých stromů
Péče o památné stromy
mobil 608 717 245**

**Martin Uhlíř, Lipová 1315, Rosice
www.tree-climbing.cz**

PLOCHÉ STŘECHY HAVLÁT

Rodinné domy, garáže, terasy

- **IZOLACE PROTI VODĚ**
 - kvalitní materiály, záruka
 - životnost až 30 let
 - odborně provedená práce
- **NÁTĚRY STŘECH**

JIRÍ HAVLÁT, ZAKŘANY 157

tel.: 548 535 243

603 767 908

www.havlat.webnode.cz

IZOLATÉRSTVÍ

Profesionální výrobce chovatelských potřeb

- Králíkárnny
- Kurníky
- Holubníky
- Převraky na králíky, holuby, exoty
- Voliéry
- Krmelce
- Chovatelská zařízení na objednávku

www.novoro.net

v.novosad@novoro.net

+420 606 942 302

ELEKTRO

**Palát Miroslav
Sokolská 548, Hrotopice**

- opr. převijení motorů
- opr. vod. čerpadel
- opr. ruč. nářadí
- opr. el. spotřebičů
- opr. a montáže el. zařízení

Tel.: 603 833 619

Pracovní doba:

po-pá 8-17, so 9-13

GARANTUJEME, ŽE CENA ELEKTŘINY MŮŽE JEN KLESAT

**ČEZ GARANT VÁM DÁ NA 2 ROKY JISTOTU,
ŽE CENA SILOVÉ ELEKTŘINY MŮŽE JÍT JEN DOLŮ**

Kdyby šla kila stejně snadno dolů jako cena elektřiny s novým produktem ČEZ GARANT. S ním získáte levnější silovou elektřinu a k tomu 2 roky jistotu, že její cena může zase jenom klesat. Když bude silová elektřina zdražovat, produkt ČEZ GARANT se ani nehne. Zato ale zlevní, když ceny klesnou. Máme pro vás férové produkty, protože vaše energie je na prvním místě.

Přesvědčte se na www.cez.cz/garant.

